CUDES JOURNAL CURRENT DEBATES IN SOCIAL SCIENCES

Demiral, S. (2019). Kemal İnal. Dil ve Politika: Dilin Kökeni, Etnik Boyutu ve Kimlikle İlişkisi. *Journal of Current Debates in Social Sciences*, 2(1), 124-128.

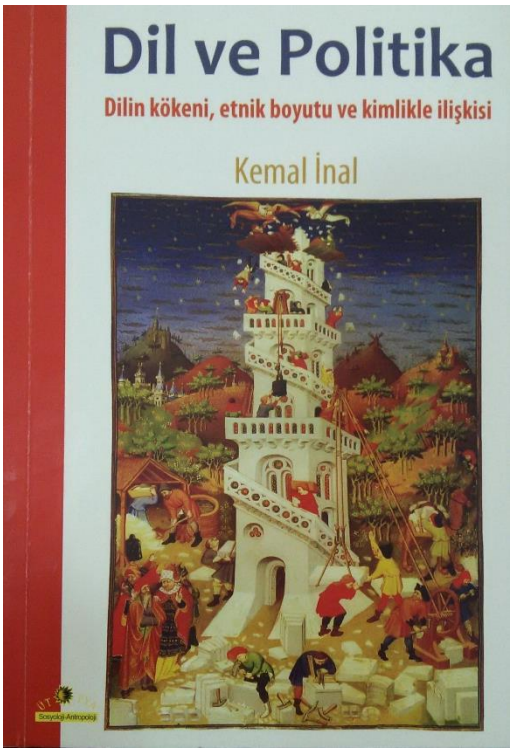
Book Review

Kemal İnal: Dil ve Politika: Dilin Kökeni, Etnik Boyutu ve Kimlikle İlişkisi

Dr. Öğr. Üyesi Serkan DEMİRAL
Batman Üniversitesi
demiralserkan@hotmail.com
https//orcid.org/0000-0001-8343-0636

1. YAZAR HAKKINDA

Kemal İnal, 1964 yılında İzmir'de doğdu. Ege Üniversitesi Sosyoloji Anabilim Dalı'nda lisans eğitimini bitirdikten sonra Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde Sosyoloji Yüksek Lisansı ve Ankara Üniversitesi'nde Eğitim Sosyolojisi alanında doktora yaptı. 1989-2001 yılları arasında Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Antropoloji Anabilim Dalı'nda öğretim üyesi olarak çalıştı. Fransa'da Türk göçmen ailelerle ilgili araştırmalar yaptı. Türkiye'ye döndükten sonra kısa bir süre Abant İzzet Baysal Üniversitesi'nde çalışan İnal 2007 yılında Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi'ne geçti. Yazarın alanında kaleme aldığı birçok kitabının yanında İngilizce ve Fransızcadan çevirdiği kitaplar da vardır. *Eğitim ve İdeoloji* (Kalkedon Yayınları: 2008), *Eğitim ve İktidar* (Ütopya Yayınevi: 2004), *Çocuk Hakları ve Siyaset* (Yeni İnsan Yayınevi: 2018), *Medya Okuryazarlığı* (Ütopya Yayınevi: 2009), *Çocuğun Örselenen Dünyası* (Sobil Yayıncılık: 2007), *Modernizm ve Çocuk: Geleneksel Modern ve Postmodern Çocukluk İmgeleri* (Sobil Yayıncılık: 2007), *Çocuk ve Demokrasi* (Ayrıntı Yayınları: 2014), *Eğitimde İdeolojik Boyut* (Doruk Yayınları:1996) özgün kitapları; *Reel Sosyalizm Sonrası Marx-Stefan Sullivan* (Yeni İnsan Yayınevi:2018),*Eleştirel Pedagoji-Joe L. Kincheloe* (Yeni İnsan Yayınevi:2018), *Statü-Bryan S. Turner* (Doruk Yayınları: 1998), *Batı'da Devrimler ve Devrimci Gelenek 1560-1991-David Parker* (Dost Kitabevi: 2003), *Sosyal Bilimler Kültür Kitaplığı 6-Dominique Desjeux* (Dost Kitabevi:2005), *Kültürel Dönemeç-Fredric Jameson* (Dost Kitabevi: 2005), *Psikoloji ve Toplum Radikal Teori ve Pratik-Ian Parker* (Raslantı Yayınları: 2001) ise çevirdiği kitaplardır.

2. KİTAP HAKKINDA

Dilbilimcilerin temel çalışma alanı olan dilleri betimlemek, yapısal ve işlevsel özelliklerini belirlemek olguların incelenmesiyle yapılmaktadır. Bu nedenle, dil araştırmalarına öncülük eden *Société Linguistique de Paris* (Paris Dilbilim Topluluğu) 1865 yılında dilin kökenine ilişkin tartışmaların *somut olgu analizi* dışında kaldığını belirterek dilin kökeninin dilbilimsel açıdan açıklanamayacağını ileri sürmüşlerdir. Günümüzde de dilbilimciler bu yönde etkin bir çalışma yapmamalarına rağmen birçok farklı alandan bilim insanı dilin kökeni konusunda görüş bildirerek konunun tartışılmasının devam etmesini sağlamıştır. Bu tartışmalara katkı sunan bilim insanlarından biri olan sosyolog Kemal İnal da

dilin kökeniyle ilgili ortaya atılan birçok farklı görüşü tarihsel, felsefi ve siyasal boyutuyla inceleyerek dört ana başlıkta okura aktarmıştır.

Kitabın giriş bölümünde (s.13) dilin nasıl tanımlanmasının gerektiğine yönelik ortak bir görüş olmadığını ifade eden yazar dilin bundan dolayı farklı ve çeşitli anlamlarda kullanıldığı çıkarımında bulunur. Dilin ne olduğu sorusuna dilbilimcilerden ve toplumbilimcilerden gelen yanıtları derleyen İnal, dilin genel işlevi olan iletişim aracı olma özelliğinin yanında sosyal ve siyasal değişimlerden etkilenebilen yapısından dolayı dilin sadece doğuştan getirilen bir yeti olamayacağının altını çizer. Dili tanımlamanın en önemli unsurunun kültür olduğu yaklaşımını, dilin ilk sözlü ürünleri olan destan, masal, şarkı, türkü vb. örneklemeleriyle kendisinin de desteklediğini belirtir. Kültürel çeşitliliğin dilsel çeşitliliği beraberinde getirdiğini; her kültürün değerli olduğunu doğal olarak da her dile hak ettiği değerin verilmesi gerektiğini vurgulayan İnal, diller arasında birbirinden üstünlük kıyaslamalarının dilsel ırkçılığa neden olacağı konusunda da uyarılarda bulunur (s.19).

Kitabın ***Dil: Tarihi ve Kökeni*** başlıklı **1. bölümünde** (s.21) dilin tarihi ve kökenine değinen yazar dilin nerede ve nasıl ortaya çıktığının tam olarak bilinmediğini ve bundan dolayı ortak bir görüşün de olmadığını ancak konuyla ilgili birçok kuramın ortaya atıldığını belirtir.

İnal, bu kuramları *Bilimsel Kuramlar* (s.21) alt başlığı altında şu şekilde sıralar:

a) Evrimci Doğal Seçilim Kuramları [Evrim bilimcilerin insanın evrimsel aşamaları sırasında dilin nasıl bir doğal seçilime uğradığı ekseninde kendi aralarındaki tartışmalar (s.21)]

b) Yansıma Kuramı [Doğadaki seslerin taklidi (s.26)]

c) Ünlem Kuramı [Etki-tepki yoluyla çıkarılan sesler (s.26)]

d) İş Kuramı [İnsanların birlikte çalışırken aralarında anlaşmayı sağlayacak sesler (s.28)]

e) Mimik Kuramı [Ruhsal ve fiziksel tepkilere karşı mimik hareketlerinin zamanla sözcük olarak ortaya çıkması (s.28)]

f) Doğuştanlık Kuramı [İnsanın beyninin sesleri algılama ve bu seslere yanıt verme yetisinin doğuştan itibaren olması (s.29)]

g) Dil Alanı [Bir toplumun üyelerinin birlikte yaşaması sonucunda dilin ortaya çıkması (s.29)]

Dilin sözlü olarak ortaya çıktığı yaklaşımını (s.32) insanın konuşma yeteneğinin yazının icadından önce de olduğu saptamasıyla aktaran yazar, yazılı olmayan binlerce dilin yazılı olan az sayıdaki dille kaynaştığını ya da yok olduğunu ifade eder. Dinsel görüşlere (s.35) de yer veren İnal, bu görüşlerden en yaygın olan anlatının *Babil Efsanesi* olduğunu söyler. Bu efsaneye göre; Tanrı'nın Babilliler'e öfkelenmesi sonucunda onları birbirlerini anlayamaz duruma düşmeleri için dillerini karıştırır. Birbirlerinin dilini anlayamayan Babilliler dünyanın farklı yerlerine göç ederek birçok dilin ortaya çıkmasına neden olmuşlardır. Dilin kökenin ne olduğu sorusu filozofların da bu konuda farklı felsefi görüşler (s.38,44) ortaya atmasına neden olmuştur. İnal'ın, bu görüşleri örneklemlediği birçok filozof vardır: Umberto Eco'ya göre, bütün diller tek bir anadilden doğmuştur. Herakleitos'a göre dil, doğada var olan bir düzenin uzantısıdır. Epiküros'a göre, dil insanın istemi dışında ona bahşedilmiştir. Descartes'e göre dil, düşüncenin sembolik bir ifadesidir. Jean-Jacques Rousseau'ya göre dil, doğa seslerinin taklididir. İnal, *Modern Kuramcılara Göre Dil ve Dilin Yapısı* (s.51) başlığı altında *dilbilimcilerin, Marksistlerin, Sosyologların ve Pedagogların* dilin kökeni ve yapısal işleviyle ilgili görüşlerine başvurur. Yazarın bahsettiği kişilerin çalışma alanlarının birbirinden farklı çalışma alanları olması dikkat çekicidir. İnal'ın böyle bir başlık altında dilin kökenine ve yapısına ilişkin görüşleri aktarmak istemesinin araştırmasını çok geniş bir yelpazede yaptığının bir göstergesi olduğunu söyleyebiliriz. İnal, ünlü dilbilimciler Ferdinand De Saussure (s.53) ve Naom Chomsky'nin (s.56) dilin var olma nedenini insanın dil yetisine bağladıklarının altını çizer. Bu durumda, dilin insana özgü bir olgu olması onu diğer canlılardan ayıran en büyük özellik olduğunu gösterir. Marksist yaklaşıma göre (s. 61, 67) dilin ideolojik ve sınıf mücadelesi temelinde ele alındığını söyleyen İnal, Marksizm'in önemli savunucularından olan Stalin'in ise dilin tek bir ekonomik sınıfa ait olmadığını bütün sınıfların ortak bir ürünü olduğunu ileri sürdüğünün altını çizer. Stalin'in dili eko-sınıfsal temele indirgemeden tarihsel evinimi ve sosyal işleviyle ele aldığı sonucuna varılabilir. Lenin'in ekonomik ilişkilerin dayattığı ortak dilin (s. 68) Slavca olduğu çıkarımına açıklama getiren yazar Lenin'in böyle bir sonuca varmasının nedeninin aynı devlet içinde yaşayan toplulukların çoğunluk olan topluluğun dilini zamanla kabul edip

o dili konuşacağına kanat getirir. Burada Lenin'in herhangi bir dili önermediği toplumların zamanla sosyal ilişkilerinin artmasıyla ortak bir dilde anlaşabileceklerine vurgu yapılmaktadır. Sosyolog ve Pedagogların (s.72) dilin ne olduğuyla ilgili görüşlerine bakacak olursak; İnal, Pierre Bourdieu'nun dilin *sembolik bir sermaye* (s.72), Basil Bernstein'ın (s.73) *duyguları ifade etmeye ve yorumlamaya yarayan bir araç,* Paulo Freire'nin (s.77) *egemenlerin dili* olduğu tanıtlamalarını aktarmıştır.

Dillerin sınıflandırılmasını etnik ve formel (s.78,81) olarak iki grupta ele alan yazar, *etnik sınıflandırmanın* yapısal ve oluşum aşamaları açısından incelendiğini; *formel sınıflandırmanın* ise dilin konuşma ve yazılı biçimine göre yapıldığını aktarır. İnal, doğal dillerin dışında özel yapay dillerin (s.84) de olduğundan bahsederek bu dillerin özel amaçlara hizmet etmek amacıyla kullanıldığını söyler. Örneğin *Esperanto* (s.85) olarak adlandıran dil uluslararası bir dil olarak ortaya çıkmıştır. Bu dilin amacı dünyadaki herkesin tek bir dilde yapay bir dilbilgisi ve sözcük dağarcığının öğrenilmesiyle birbirini kolayca anlamasını sağlamaktır. Bir başka yapay dil de *S.S.S* (s.85) denilen uluslararası yardım dilidir. Bu dilin kodlamalardan oluştuğunu söyleyen İnal, uluslararası düzeyde kabul gördüğünün de altını çizer. Her dilde var olan argo (s.86) sözcükler de *yapay dil* olarak adlandırılmıştır. İnal, bunun nedeninin toplumun belli kesimleri tarafından kullanılmasından kaynaklandığı görüşünü benimser. Yapay dillerden birinin de *gizli diller* (s.88) olduğunu söyleyen yazar, dizli dilin bazı meslek gruplarının aralarındaki konuşmaların başkaları tarafından anlaşılmaması için uydurulan bir dil olduğu çıkarımında bulunur.

Kitabın ***Tarihsel Süreç İçinde Dil*** başlıklı **2. bölümünde** (s.90) yazar, dili tarihsel süreç içinde siyasal ve sosyal boyutuyla değerlendirir.

Ortaçağda Dil Sorunu (s.90) alt başlığında *Lingua Franca* olarak adlandırılan Latincenin Ortaçağ boyunca kilisede, eğitim-öğretim kurumlarında ve siyasi ilişkilerde kullanılan en yaygın dil olduğunu ancak bu dilin 15. yüzyıldan itibaren eski gücünü kaybetmeye başladığını söyleyen yazar, matbaanın icadıyla (s.92) da Latince yazılan birçok eserin halkın konuşma diline çevrilmesiyle ulusal dillerin oluştuğunu ileri sürer. Avrupa'da kendi anadilinde okuyup yazabilen insanların sayısın artmasıyla dünyada siyasal, sosyal ve ekonomik gelişmeler daha iyi takip edilebilecek birey bu sayede kendi eylem ve davranışlarını kontrol altına alabilecektir.

Milliyetçilik: Ulusalcı Değiniler (s.98) alt başlığında ulus dillerinin ortaya çıkışıyla buna paralel olarak milliyetçi görüşlerin de oluşmaya başladığının altını çizerek bunun nedeninin aslında dilden kaynaklanmadığını dünya ticareti ve siyasetinde güç sahibi olan (önce Fransa ve İngiltere daha sonra ABD) ülkelerin kültürlerini yaymaları sonucunda olduğunu söyleyen yazar, dünyada ulusçuluk (s. 99) akımlarının oluşmasında dilin etkisinin önemli olduğuna vurgu yapar. Ayrıca, birçok ülkede toplumsal değişim sonrasında yeni yönetimlerin *dilsel planlama* (s.103) yaparak yeni düzenin inşasının dil üzerinden gerçekleştirildiğini bunun nedeninin ise *dilde standartlaşma* (s.108) amacı taşıdığını söyler.

İnal, Avrupa'da ulusal dillerin konuşulmasının toplumlar arasında bölgesel farklılıkların belirginleşmesi sonucunu doğurduğunu söylediği *Ulusal Sorun, Dil ve Asimilasyon* (s.110) alt başlığında " (…) İspanya ve Fransa'da Bask Britanya'da İskoçya başta olmak üzere ulusal sorun dille de ilişkili hale gelmeye başlamıştır" ifadelerini kullanarak bu durumu dilsel baskılama olarak yorumlamaktadır. Tarihte dilin siyasal değişimlerden ayrı tutulamayacağını ileri süren İnal, Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılması sonrasında Türkiye'de de Türkçe'nin Orta Asya ülkelerindeki akraba dillerle özdeşleştirilmeye çalışıldığını ileri sürer (s.112). Dünyada ortalama 5000 dil olduğunu bu dillerin 4000'inin 140 devlette konuşulduğunu ve dünya nüfusunun yarıya yakınının en az iki dilli hatta çok dilli ülkelerin nüfuslarından oluştuğunun altını çizen yazar, bu durumu resmi olarak kabul eden ülkeleri (İsviçre, Kanada, Lüksemburg vb.) örnek olarak gösterir (s.116). İnal, dünyada en çok konuşulan dillerin (İngilizce, Fransızca, Çince, Rusça, Arapça) etnik dilleri olumsuz yönde etkilediğine vurgu yaparak bu dilleri konuşan toplam nüfusun diğer dilleri konuşan nüfusa oranın % 70 olduğunu toplamda da 11 dilin en çok konuşulan dil olmasının azınlık dillerinin sayısının çok fazla olduğu çıkarımında bulunur. Çoğunluk olan dillerin az sayıdaki dil karşısında güçsüz kalmasını *dilsel asimilasyon* (s.124) olarak gören yazar, kimliğin ancak dille belirginleşebileceğini, bir dilin sömürülmesinin ya da yok edilmesinin aslında o dilin konuşurunun sömürülmesi/yok edilmesi anlamına geldiğini ileri sürer (s.126). İnal, bu durumun çözümüne yönelik, UNESCO'nun 1953'te eğitim kurumlarında anadili kullanımını (s.127) önerdiğini hatırlatır.

20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren etnik dillerin kullanılması konusunda dünyanın gittikçe iki dilli hata çok dilli uygulamalara açık politikalar geliştirdiğini savunan yazar *Batıda Yeni Entegrasyon Politikaları* (s.128) alt başlığında göçmenlerin dilsel sorunlarına değinir. İnal, gelişmiş Batı Avrupa ülkelerine göçen insanların beraberinde doğal olarak konuştukları dili de getirdiklerini ancak gittikleri yerlerde konuşulan baskın dil karşısında kendi dillerinin gerilediğini söyler.

Dillerin gerilemesine ya da yok oluşuna neden olan durumları *Dillerin Kayboluşu ve Değişim* (s.131) alt başlığında dilbilimcilerin söylemlerini inceleyerek açıklayan yazarın, " Kaybolan ya da yok olan diller, daha geniş ve dinamik kültürlerin istilası ya da kendi içlerine girmesiyle zayıflamakta olan küçük dillerdir." (s.131) aktarımıyla kendi söylemini güçlendirdiğini söyleyebiliriz. Dilin politik, kültürel, sosyal ve ekonomik baskılar karşısında gerilemesi ya da yok olmasının dışında daha önce kullanılan sözcüklerin, dil bilgisi kurallarının, sesletimin vb. doğal değişime (s.135) uğrayabileceğinin ancak dilde en büyük değişimin politik değişime bağlı olarak gerçekleşebileceğinin altını çizer. Burada yazar, politik değişimin dilsel değişime de neden olmasını hem olumlu hem de olumsuz olarak ele almıştır. Bir toplumda etnik dillerin aleyhinde alınan politik kararlar (yasaklama, yok sayma vb.) baskın dilin o dilleri geriletmesini ya da yok etmesini sağlamasına yardımcı olurken lehinde alınan kararlar (kabul etme, destekleme vb.) var olmasını, gelişmesini sağlar. Dünyada küreselleşmeyle beraber birçok alanda olumsuz değişimler (göçler, kuraklık, savaşlar, küresel ısınma, yozlaşma vb.) görülmeye başlandı. Büyük devletlerin başta ABD olmak üzere yoksul ve az gelişmiş ülkeler üzerindeki baskısı dilsel alanda da kendini hissettirmektedir. Güçlü olan devletin dili güçsüz olan devletin dilini geriletmeye hatta yok etmeye çalışmaktadır. Örneğin, Fransızcanın Afrika ülkelerinin neredeyse hepsinde geçerli iletişim dili olmasının hatta bazılarında anadil olarak kullanılmasının nedeni Fransa'nın bu ülkeler üzerindeki ekonomik ve siyasal üstünlüğünden kaynaklanmaktadır. İnal'ın, dünyada küresel dillerin (İngilizce, Fransızca, İspanyolca) ve bölgesel dillerin (Rusça ve Almanca) üstten dayatılmış (s.137) olduğunu söylemesinin nedeni de budur.

Kitabın ***Postmodern Çağda Dil ve İletişim*** başlıklı **3. bölümünde** (s.141) yazar, *Dil ve İletişim* (s.141) *alt başlığında* dilin bir iletişim aracı olduğu genel tanıtlamasının dışında onun sosyal süreçlerin vazgeçilmez bir ögesi olduğuna vurgu yapar. İnsanlar arası her türlü ilişkinin temelinde dilin olduğunu söyleyen İnal, dilin ekonomik ilişkilerde etkili bir şekilde kullanılarak bir *reklam dilinin* (s.142) oluşmasının sağlayacağını ileri sürer. Ünlü markalar, televizyon programları vb. reklam dilini kullanarak tüketiciye ulaşırlar. Yazar, dilin çeviri edimiyle de (s.145) ilişkini inceleyerek çevirinin insanlığın tarihiyle birlikte var olduğunu söyler. Çeviri ediminin tarihsel aşamalarına değinen İnal, ilk yazılı çevirinin ne zaman yapıldığına yönelik araştırmaları, çevirinin çeviribilimcilere göre farklı tanımlarını yorumlar.

İnal'ın, teknolojik gelişmelerle dilin ilişkisini ele aldığı *Yeni İletişim Teknolojilerinin Dilleri* (s.155) alt başlığında çağımızda hızla gelişip yayılan bilgisayar, internet, cep telefonu vb. teknolojik buluşları kullanan birçok bireyin dili yozlaştırdıklarının altını çizer. İnternetin sunduğu olanaklardan biri olan sosyal medya yazışmalarının ve cep telefonu üzerinden gönderilen iletilerin bozuk bir dille yapıldığını örneklerle aktarır.

Kitabın **son bölümünü** ülkemizdeki dil sorununa ayıran yazar, ***Türkiye'de Dil Sorunu*** (s.159) ana başlığı altında *Osmanlı'da Dil* (s.159) alt başlığıyla öncelikle Cumhuriyet öncesi dönemde ortaya çıkan dilsel sorunlara değinir. İnal, Türklerin Ortadoğu'ya göçünden sonra Arap ve Fars halklarıyla ilişkilerinin bu halkaların dini olan İslam'ı kabul etmelerine neden olduğunu daha sonra ise Türkçenin birçok Arapça ve Farsça sözcüğün egemenliği altında kaldığını söyler. Osmanlı döneminde de durumun değişmediğini ifade eden yazar, Türklerin Avrupa ülkeleriyle ilişkilerinin gelişmesi sonucunda özellikle II. Mahmut döneminden sonra Fransızcadan Osmanlıcaya çok fazla sözcüğün geçtiğini hatta bu sözcüklerin neredeyse Osmanlıcayı yok edecek seviye ulaştığını buna karşın dönemin yöneticilerinin çözümü Arapça sözcüklerin kullanımına ağırlık verilmesinde gördüklerini söyler.

Osmanlı sonrası dönemde dil sorunlarını *Cumhuriyet Dönemi* (s.166) alt başlığında değerlendiren İnal, bu dönemin dilsel bir değişime öncülük ettiğini, Osmanlı'dan kopuşun kültürel olarak da yaşanmasıyla Türkçeye daha çok önem verilmeye başlandığını söyler. Bu dönemde özellikle Atatürk'ün Türkçenin geliştirilmesi için Türk Dil Kurumu'nun kurulması talimatı verdiğini Türkçenin özüne dönmesi için kendisinin de çalışmalar yaptığını ifade eder. Dillerin nasıl ortaya çıktığına yönelik tartışmaların bu dönemde de devam ettiğini; ardından dünyadaki bütün dillerin kökeninin Türkçe olduğunu ileri sürenlerin Güneş-Dil Teorisi'ni (s.176) ortaya attıklarını ifade eder.

Türkiye'de demokrasi açısından acı tablolardan biri olan 12 Eylül Darbesi sonrasında *1980 Sonrasında Dil* (s.177) alt başlığıyla bu dönemin de dilsel sorunlarını inceleyen yazar, darbeyle birlikte dil devriminin durduğunu 1960'lı yıllarda sol görüşlü dilbilimcilerin Öz Türkçe yanlısı çabalarının ise kesintiye uğradığını açıklar. 1990 sonrası ise televizyon dizilerinde Türkçenin yozlaştırılmasına yönelik örnekler aktarır: "Bana biraz şefkat yap, " öğğ oldum", "oha falan oldum" vb. Ayrıca, aynı dönemde İngilizcenin de yaygınlaştırıldığını belirten İnal, okullarda bu dilin sadece yabancı bir dil olarak öğretilmediğini aynı zamanda yabancı dilde öğretimin de (s.182) İngilizce olarak yapılmaya başlandığının altını çizer. Bir anda İngilizceye verilen önemin artmasını politik nedenlere bağlayan yazar, ne Osmanlı döneminde ne de Cumhuriyet döneminde Türklerin yabancı dil öğrenmesine gerektiği ölçüde önem verilmediğini hatta 18. Yüzyıla kadar Müslüman Türklerin İngilizce, Fransızca, Almanca gibi bir Batı dilini öğrenmediklerini onların yerine Yahudilerin ve Ermenilerin çevirmenlik yaptıklarına dikkat çeker. 2000'li yıllarda Türkiye'de Türkçe dışında konuşulan etnik dillere de değinen İnal, bu dilleri şu şekilde sıralamaktadır: Kürtçe, Zazaca, Arapça, Ermenice, Rumca, İbranice, Lazca, Çerkezce, Kıptice.

Dillerin kökeni, yapısı ve politikayla ilişkisi üzerine Türkçe yazılmış kaynak niteliğinde bir araştırma-inceleme kitabı olan bu çalışmanın akademik bir bakış açısıyla kaleme alındığını görüyoruz. Kitap her ne kadar bilimsel bir terminoloji örgüsüyle yazılmış olsa da dünyada ilk dilin nerede ve nasıl ortaya çıktığını, bu dilin ilk konuşanlarının kimler olduğunu, günümüz dillerinin yapısal özelliklerinin ne olduğunu siyasal ve sosyal olayların dili etkileyip etkilemediğini merak eden herkesin dille ilgili sorduğu sorulara anlaşılır yanıtlar alacağını düşünüyoruz. Kitapta birçok alandan bilim insanının görüşlerini bilimsel yorumlamayla derleyerek aktaran yazar, özellikle dille ilgilenenlere farklı yaklaşımlara ulaşma olanağı da sunmuştur.

KAYNAKÇA

İnal, K. (2012). *Dil ve Politika: Dilin Kökeni, Etnik Boyutu ve Kimlikle İlişkisi*. Ankara: Ütopya Yayınları.